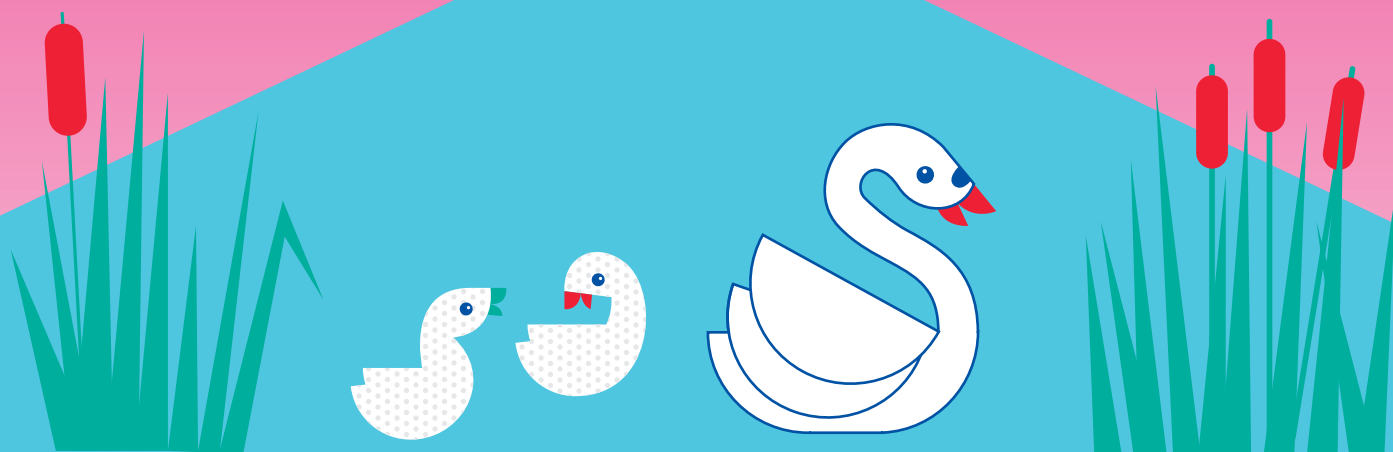

edu
Filharmonia

W rytmie bluesa pluska rzek dwadzieścia dziewięć

SCENARIUSZ LEKCJI

NA PODSTAWIE PIOSENKI „RZECZNY BLUES Z 1929 R.”

ZE ŚPIEWNIKA „I ŻYLI DŁUGO I W SZCZECINIE”

Cele: poznanie rzek, kanałów i zbiorników wodnych Szczecina, łączenie muzyki z zagadnieniami przyrodniczymi, rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania, rozwijanie kreatywności poprzez działania twórcze

Uczestnicy: uczniowie szkół podstawowych (klasy 4-8)

Czas trwania: 45 minut

Środki dydaktyczne: czyste kartki, kredki, śpiewnik *I żyli długo i w Szczecinie*, przykłady muzyczne

1. Wprowadzenie

Rozmowa kierowana. Nauczyciel zadaje uczniom pytania, jakie znają rzeki w Szczecinie? Może kojarzą również inne zbiorniki wodne? Następnie nauczyciel może przeczytać krótki komentarz autorstwa szczecińskiego przewodnika miejskiego Przemka Głowy — zawarty w śpiewniku *I żyli długo i w Szczecinie* o szczecińskich rzekach:

By do morza pieśń tę niósł, musi płynąć rzeką, a właściwie rzekami. Bo Szczecin nie nad morzem. Jeszcze kawałek płynąć trzeba, żeby zobaczyć piasek i muszle, a nawet wieloryba. Tych rzek jest bardzo dużo, dwie są większe, pozostałe trochę mniejsze. Oczywiście Odra najważniejsza i największa, ale przed Szczecinem otwiera swoje ramiona i dzieli się na Regalicę, którą łączy z Odrą z powrotem Parnica. Dawniej była też Duńczyca, ale ją przekopali czy zakopali...

Tak zrobili, bo budowali nowe kanały, by barki sobie nimi pływały. Bo oprócz rzek w mieście Szczecinie przed morzem jeszcze woda z Zalewu, no i z jeziora Dąbie, wielkiego, bo w Polsce czwartego pod względem wielkości i zawartości.

Podobno kiedyś do Szczecina przypląwały nawet morświny – takie bałtyckie delfiny, i dopływały do mostu Kłodnego na Odrze. Dzisiaj biegnie tam Trasa Zamkowa. I dobrze, bo właśnie w tym miejscu woda w rzece Odrze zmienia się z lądowej w morską. Pływały wtedy solone śledzie w beczkach, pływały pnie drzew, z których budowano miasto, pływali rybacy, żeglarze i marynarze. A jak pływali, to i śpiewali... potem bluesem to nazwali.

Przemek Głowa
przewodnik miejski

2. Rzeczny Blues

Wspólne słuchanie piosenki *Rzeczny blues* z 1929 r. Piosenka dostępna jest na kanale *YouTube Filharmonia Szczecin* oraz Spotify. Zadaniem uczniów jest wypisanie wszystkich nazw rzek, które uda im się usłyszeć. Zwycięzcą będzie ten, kto zapisze poprawnie najwięcej nazw. Można również podzielić uczniów na drużyny.

Tutaj znajdziesz piosenkę „Rzeczny Blues z 1929r.”

3. Rzeczna uzupełnianka

Nauczyciel rozdaje **karty pracy nr 1 „Rzeczna uzupełnianka”**. Zadaniem uczniów jest uzupełnienie drugiej części piosenki odpowiednimi nazwami rzek Szczecina.

Następnie wszyscy wspólnie sprawdzają odpowiedzi — nauczyciel może włączyć odpowiedni fragment piosenki i zachęcić uczniów do śpiewania.

4. Rzeki i kłaśnięcia — gra pamięciowa

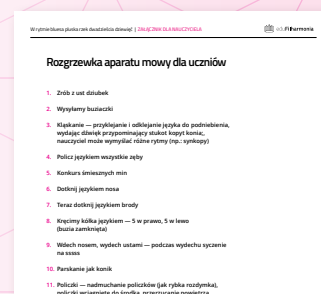
To ćwiczenie na pamięć, trzymanie pulsu i koncentrację, ale również na dykcję. Dlatego najpierw krótka rozgrzewka! W **załączniku dla nauczyciela „Rozgrzewka aparatu mowy dla uczniów”** znajdują się przykłady ćwiczeń do szybkiej rozgrzewki aparatu mowy i języka dla dzieci.

A teraz co do samej gry:

Zadaniem klasy jest poprawne wyrecytowanie pierwszej części piosenki *Rzeczny blues*, czyli całej listy rzek. Aby ułatwić uczniom to zadanie, nauczyciel może wyświetlić **załącznik „Szczecińskie rzeki”** na tablicy. Na dalszym etapie można spróbować również ukryć tekst i spróbować całą grę jeszcze raz na pamięć.

1. Klasa wspólnie zaczyna wybijać jednostajny rytm, stukając o kolana lub klaszcząc (najlepiej zacząć bardzo powoli).
2. Zabawa: pierwsza osoba mówi nazwę rzeki (Wydrnik). Druga powtarza poprzednią nazwę i dodaje następną (Wydrnik, Omulna).
3. Każda kolejna osoba powtarza sekwencję z dodaną kolejną rzeką.
4. Najtrudniejsze zadanie będzie miała ostatnia osoba, żeby powtórzyć nazwy wszystkich 29 rzek.

Postarajcie się, aby utrzymać recytowanie nazw w wybijanym wspólnie pulsie.

5. Muzycznie bluesowo

Nauczyciel przedstawia jeszcze raz wstęp piosenki *Rzeczny Blues*. Pyta uczniów, czy mają jakieś skojarzenia z przedstawionym fragmentem. Jaki styl muzyczny przedstawia? Czy Waszym zdaniem tak może brzmieć rzeka?

Następnie prezentuje *Błękitną Rapsodię* George'a Gershwina. Brzmi podobnie? Jaki instrument wykonuje wstęp solo?

W tej części lekcji nauczyciel może przybliżyć pokrótce postać George'a Gershwina — amerykańskiego kompozytora i pianisty, zwanego *królem jazzu*, a także genezę bluesa. Może również zaprezentować nagranie *Błękitnej rapsodii* Gershwina. Polecane wykonania znajdują się w postaci kodów QR.

Blues jest jedną z najstarszych form jazzu. W Stanach Zjednoczonych wykonywała go społeczność Afroamerykanów, którzy chcieli opowiedzieć o swoim życiu, pracy, tęsknocie i marzeniach. Bywa, że blues ma smutną melodykę, ale jednocześnie jego rytm kołysze nas i sprawia, że mamy ochotę poruszać się do muzyki. Charakterystyczne dla bluesa zawołania i zawodzenia pomagały wykonawcom wyrażać swoje emocje.

Blues miał wpływ nie tylko na gatunek jazzu, ale również na muzykę klasyczną. Kompozytorem, który postanowił połączyć w swoich utworach muzykę klasyczną z energią jazzu oraz bluesa był George Gershwin (właściwie: Jacob Gershowitz), który żył w latach 1898-1937.

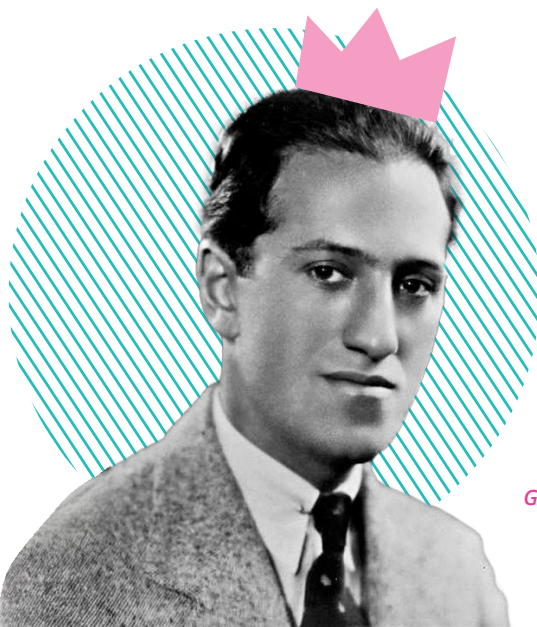
Polecane nagrania „Błękitnej rapsodii” George’a Gershwina:

pianistka: Yuja Wang
Camerata Salzburg
dyrygent: Lionel Bringuier
(orkiestra kameralna z Salzburga)

pianista i dyrygent: Leonard Bernstein
New York Philharmonic
(Filharmonia Nowojorska)

George Gershwin

Rzeczna uzupełnianka

Uzupełnij poniższe cytaty odpowiednimi nazwami rzek.

Wydrnik wydrwił _____

Co za drwiny, potok suchy?

_____ do Płoni wpadła.

Na szumiące pogaduchy

Kłopot wielki ma _____

Że w nim nie ma żadnej żaby

Lecz pociesza go Kijanka:

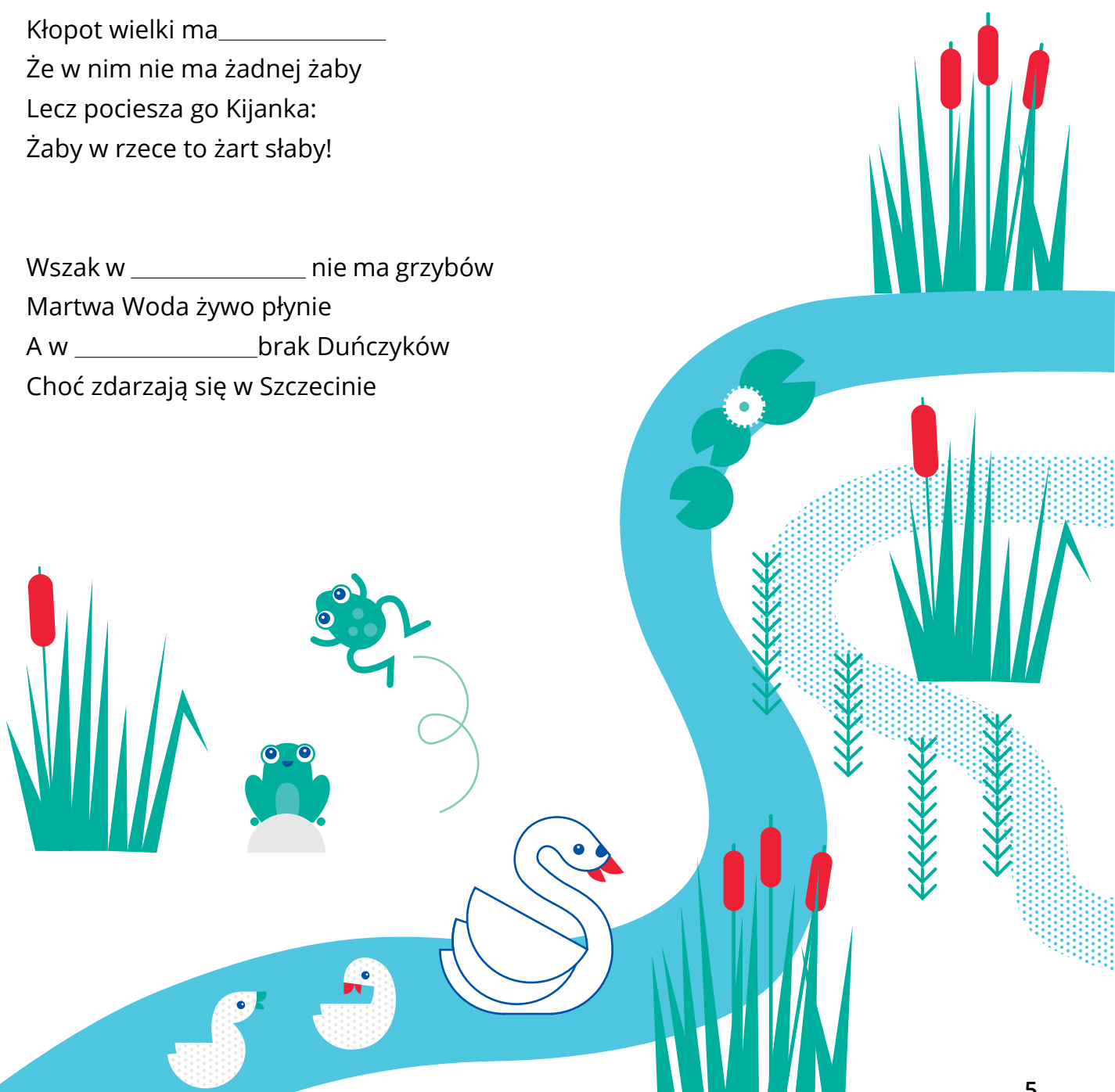
Żaby w rzece to żart słaby!

Wszak w _____ nie ma grzybów

Martwa Woda żywo płynie

A w _____ brak Duńczyków

Choć zdarzają się w Szczecinie

Rzeczna uzupełnianka

Uzupełnij poniższe cytaty odpowiednimi nazwami rzek.

Wydrnik wydrwił Potok Suchy

Co za drwiny, potok suchy?

Rudzianka do Płoni wpadła.

Na szumiące pogaduchy

Kłopot wielki ma Żabiniec

Że w nim nie ma żadnej żaby

Lecz pociesza go Kijanka:

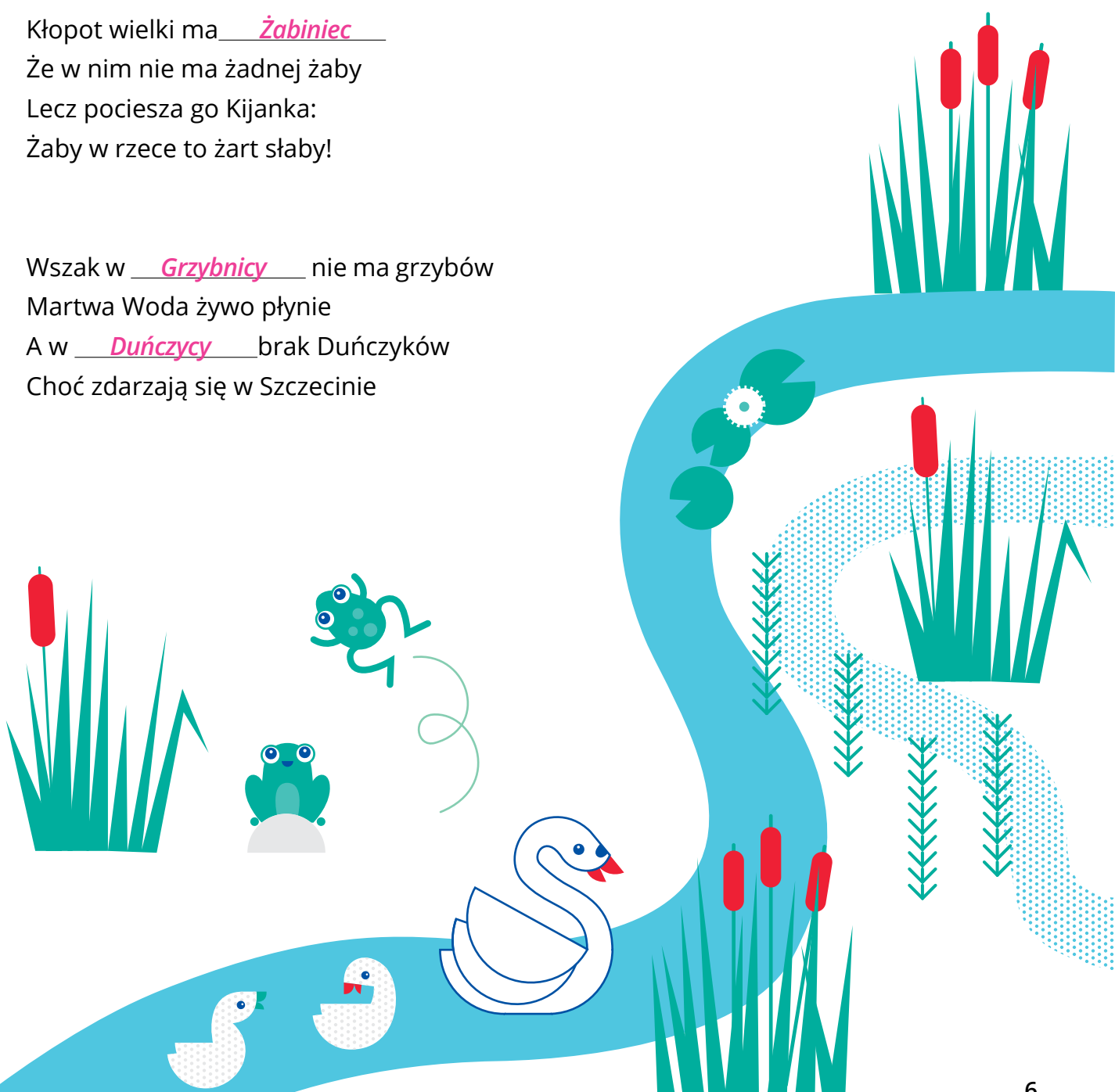
Żaby w rzece to żart słaby!

Wszak w Grzybnicy nie ma grzybów

Martwa Woda żywo płynie

A w Duńczycy brak Duńczyków

Choć zdarzają się w Szczecinie

Szczecińskie Rzeki

Wydrnik, Omulna, Osiniec
Święta, Chęszcza, Duńczyca
Płonia, Arkonka, Żabiniec
Potok Kłobucki, Grzybница
Jeziorna, Tor Wodny, Gręziniec
Potok Śmierdnicki, Regalica
Potok Wielecki, Kijanka
Suchy Potok, Cegielinka, Bystry Rów, Bogdanka
Martwa Woda, Kanał Klucki, Rudzianka
Pilchówka, Sienniczka, Glinianka i Odra

RZECZNY BLUES Z 1929 R.

Muzyka: Mateusz Czarnowski

Słowa: Malina Prześluga-Delimata

Swing! ♩ = ♩³ ♩

Eb7

Wydr - nik, O - mul - na, O - si - niec, Świą - ta, Cheł - szczą - ca, Duń -

4

czy - ca, Pło - nia, Ar - kon - ka, Ża - bi - niec,

Ab7

7

Po - tok Kło - budz - ki, Grzyb - ni - ca, Je - zior - na, Tor Wod - ny, Grę -

10

zi - niec, Po - tok Śmier - dni - cki, Re - ga - li - ca,

Eb7

13

Po - tok Wie - lec - ki, Ki - ja - nka, Su - chy Po - tok, Ce - gie - lin - ka,

Bb7

16

Bys - try Rów, Bog - dan - ka, Mar - twa Wo - da, Ka - nał Kluc - ki, Ru - dzian - ka, Pil -

Cm **Ab7** **Eb7** **Bb7** *rit.*

19

chów - ka, Sien - nicz - ka, Gli - nian - ka, i... O - dra.

Eb7 $\text{♩} = 100$

23

Wyd - rnik wydr - wił Su - chy Po - tok: „Co za drwi - ny - po - tok? su - chy?”

25

Ru - dzian - ka do Pło - ni wpa - dła na szu - mią - ce po - ga - du - chy,

Ab7

27

kło - pot wiel - ki ma Ża - bi - niec, że w nim nie ma żad - nej ża - by,

Eb7

29

lecz po - cie - sza go Ki - jan - ka: ża - by w rze - ce to żart sła - by,

31 Ab7

Bb7 Ab7

wszak w Grzy-bni - cy nie ma grzy - bów, Mar - twa Wo - da ży - wo pły - nie,

33 Ab7

Bb7 Ab7

a w Duń - czy - cy brak Duń - czy - ków, choć zda - rza - ją się w Szczeci - ci - nie.

35 Bb

Eb/G Ab Adim Bb

Plus - ka rzek dwa - dzieś - cia dzie - więć, szum - nych roz - mów nie ma koń - ca,

37 Bb

Cm Eb/G Ab Adim rit. Bb

pra - wie wszy - stkie roz - szu - mia - ne, tyl - ko jed - na z nich Cheł - szczą - ca...

Czy są tutaj jakieś mądre dzieci?
Tak? A czy wiedzą, ile rzek ma Szczecin?
Założę się, że nikt z was nie wie
Ale my wiemy! Dwadzieścia dziewięć!

Wydrnik, Omulna, Osiniec,
Święta, Chęlszcząca, Duńczyca,
Płonia, Arkonka, Żabiniec,
Potok Kłobudzki, Grzybnica,
Jeziorna, Tor Wodny, Gręziniec,
Potok Śmierdnicki, Regalica,
Potok Wielecki, Kijanka,
Suchy Potok, Cegielinka,
Bystry Rów, Bogdanka,
Martwa Woda, Kanał Klucki, Rudzianka,
Pilchówka, Sienniczka, Glinianka,
I... Odra.

Wydrnik wydrwił Suchy Potok:
„Co za drwiny – potok? suchy?”.
Rudzianka do Płoni wpadła
Na szumiące pogaduchy,

Kłopot wielki ma Żabiniec,
Że w nim nie ma żadnej żaby,
Lecz pociesza go Kijanka:
Żaby w rzece to żart słaby,

Wszak w Grzybnicy nie ma grzybów,
Martwa Woda żywo płynie,
A w Duńczycy brak Duńczyków,
Choć zdarzają się w Szczecinie.

Pluska rzek dwadzieścia dziewięć,
Szumnych rozmów nie ma końca,
Prawie wszystkie rozszumiane,
Tylko jedna z nich Chęlszcząca..

Czy rzeczne imiona zapamiętane?
Tak? No to teraz razem śpiewamy
Założę się, że wszyscy już wiecie
Jakie wspaniałe rzeki ma Szczecin!

Wydrnik, Omulna, Osiniec...

Rozgrzewka aparatu mowy dla uczniów

1. Zrób z ust dziubek
2. Wysyłamy buziaczki
3. Kląskanie — przyklejanie i odklejanie języka do podniebienia, wydając dźwięk przypominający stukot kopyt konia; nauczyciel może wymyślać różne rytmy (np.: synkopy)
4. Policz językiem wszystkie zęby
5. Konkurs śmiesznych min
6. Dotknij językiem nosa
7. Teraz dotknij językiem brody
8. Kręcimy kółka językiem — 5 w prawo, 5 w lewo (buzia zamknięta)
9. Wdech nosem, wydech ustami — podczas wydechu syczenie na sssss
10. Parskanie jak konik
11. Policzki — nadmuchiwanie policzków (jak rybka rozdymka), policzki wciągnięte do środka, przerzucanie powietrza z policzka do policzka

Polecane materiały dodatkowe

PŁYTA „I ŻYLI DŁUGO I W SZCZECINIE”

Na płycie „I żyli długo i w Szczecinie” znajduje się szesnaście specjalnie skomponowanych utworów, nagranych przez Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii w Szczecinie z utalentowanymi młodymi wokalistami, którzy zostali wyłonieni drogą castingową.

Płyta jest w całości poświęcona Szczecinowi i opowiada o jego urokach czyli wspaniałych parkach, rondach i rzekach, roztaczającym się nad bulwarami zapachem czekolady, i o smaku pasztecików. „Piegi Oriona”, „Stoczniowe ZOO”, „Czekoladowe miasto” czy „Nie nad morzem” to tylko wybrane tytuły bajkowych utworów. Na płycie pojawia się odpowiedź na odwieczne pytanie: Czy Szczecin leży nad morzem?

PŁYTA „I ŻYLI DŁUGO I W SZCZECINIE 2”

Album „I żyli długo i w Szczecinie 2” to druga odsłona projektu edukacyjnego realizowanego z potrzeby serca i pasji pracowników Filharmonii w Szczecinie.

Tematy do nowych piosenek o Szczecinie zostały wybrane przez samych mieszkańców miasta, w ogłoszonym przez Filharmonię plebiscycie. Piękne, bajkowe, przywodzące na myśl hollywoodzkie hity muzyki filmowej utwory skomponowane i zaaranżowane zostały przez Mateusza Czarnowskiego. Jest to wartościowa, rozwijająca wyobraźnię muzyka dla wszystkich pokoleń. Autorką wszystkich tekstów na płycie jest Agata Kolańska.

KSIĄŻKA „W FILHARMONII KONCERT BĘDZIE”

„W Filharmonii koncert będzie” to przezabawna rymowanka autorstwa uznanej autorki książek dla dzieci, Doroty Gellner. To wspaniała historia, która nie tylko bawi, ale także wprowadza dzieci w świat orkiestry symfonicznej.

Książeczka jest ozdobiona pięknymi i malarskimi ilustracjami stworzonymi przez Macieja Szymanowicza.

ŚPIEWNIK „I ŻYLI DŁUGO I W SZCZECINIE”

Śpiewnik „I żyli długo i w Szczecinie” zawiera teksty piosenek z płyty „I żyli długo i w Szczecinie”, zapisy nutowe oraz płytę z linią melodyczną.

W śpiewniku znajdziecie Państwo również ciekawostki o Szczecinie, które prezentuje przewodnik miejski, Przemek Głowa.

Wszystkie produkty dostępne na stronie sklepu Filharmonii w Szczecinie

Scenariusz opracowała: Olga Zawadzka – pracownik ds. projektów edukacyjnych
e-mail: o.zawadzka@filharmonia.szczecin.pl | tel: +48 91 431 07 27

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie
– Miejska Instytucja Kultury współprowadzona przez
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie
ul. Małopolska 48, 70-515 Szczecin
filharmonia.szczecin.pl